

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност **ПРОФЕСОР** по професионално направление 6.3. Животновъдство, научна специалност 04.02.01. „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването“, обявен в ДВ бр. 59/21.07.2017 г. за нуждите на ЗИ – Стара Загора.

КАНДИДАТ ЗА ЗАЕМАНАТА ДЛЪЖНОСТ: доц. д-р Магдалена Георгиева Облакова, секция „Птицевъдство“ при ЗИ – Стара Загора.

ИЗТОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО: проф. дн Атанас Генчев, секция „Птицевъдство“ към Аграрен факултет при Тракийски университет гр. Стара Загора.

Конкурсът е обявен от ЗИ – Стара Загора към ССА – София в ДВ бр. 59/21.07.2017 г. При обявяването му са спазени всички законови процедури, регламентирани в Закона за развитие на академичния състав в Република България (обн. ДВ бр. 38/21.05.2010 г.). В законовия срок документи за участие в конкурса е подал само един кандидат – доц. д-р Магдалена Георгиева Облакова.

КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Доц. д-р Магдалена Георгиева Облакова е родена на 20.05.1963 г. в гр. София. Завършила е висше образование във ВИЗВМ гр. Стара Загора, специалност „Зооинженерство“ през 1988 г. След завършването на висшето си образование постъпва като редовен аспирант (докторант) в Московската ветеринарна академия, където разработва дисертация на тема „Естественна резистентност и кариотипическа нестабилност в ходе онтогенеза у телят – трансплантантов. През 1997 г., след конкурс, е назначена за научен сътрудник в секция „Птицевъдство“ на Земеделски институт гр. Стара Загора. През периода 2001-2002 г. доц. Облакова е директор на Дирекция „Наука и международно сътрудничество“ в НЦАН гр. София. От 2017 г. е заместник-директор на Земеделски институт – Стара Загора. Специализирала е в Италия в периода 1994-1995 г. и в Китай през 2009г.

ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА МАТЕРИАЛИТЕ ПО КОНКУРСА

Значителното редуциране на броя на фирмите, реални участници на световния пазар на генетичен материал в областта на яйценосното и бройлерно птицевъдство, съществено стесни генетичното разнообразие при използваните в хибридно производство линии кокошки. В тази връзка изследванията на доц. Облакова и на целия колектив на секция „Птицевъдство“ при ЗИ гр. Стара Загора, предлагат реална алтернатива за използване на наличния генофонд в България. Запазването му трябва да бъде разглеждано като стратегическа цел с национално значение, защото в настоящия момент едва ли някой в света би могъл да се произнесе в каква насока ще протече селекционния процес в промишленото птицевъдство и какви ценности (имайки предвид разширяващия се пазар на биологичното производство) ще определят търсенето на птицевъдна продукция след 20-30 или 40 години. Създаването и оценката на експериментални популации от яйценосно и бройлерно направление има научна стойност, а най-вероятно ще има и значимо практическо приложение в бъдеще. Добрата материална база, с която разполага секция „Птицевъдство“ към ЗИ Ст. Загора, дава възможности за сериозна и задълбочена изследователска работа както на сътрудниците в секцията, така и при съвместни разработки с външни организации.

От представената документация по конкурса става ясно, че доц. Облакова е участвала в разработването на 24 проекта, в 2 от които е ръководител. Систематизирайки участието ѝ в проекти, може да се отбележи, че половината (12) от тях са финансирани от ССА, 6 са финансирани от външни организации, а 4 – по различни програми на ЕС. Като

докторант, а по-късно и при специализацията си в Италия доц. Облакова е участвала като изпълнител в 2 международни проекта. Видимият резултат от активната изследователска дейност на доц. Облакова са 115 научни публикации, 7 книги и брошури и Развъдна програма по птицевъдство. В документацията общият брой на публикациите е представен като:

1. Публикации до първа хабилизация – общо 49 броя, в т.ч. 43 научни публикации, 2 книги и 1 развъдна програма;
2. Публикации след първа хабилизация – общо 66 броя, в т.ч. 64 научни публикации, 1 брошура и 1 каталог.

Представените научни статии са публикувани в специализирани научни списания и в сборници от научни форуми с национално и международно участие на български и английски език. Така по-голямата част от научната продукция на доц. Облакова е станала достъпна за научната общност в страната и чужбина. От представените за оценка и анализ 64 научни публикации, в които доц. Облакова е автор или съавтор, всички отразяват актуални проблеми в птицевъдния сектор. Анализът на представените публикации показва, че най-голям е делът на публикациите, свързани с оценка на продуктивността, качеството и състава на продукцията от поддържаните от Националния генофонд породи и линии птици (над 43%), следвани от публикациите, които са свързани с въпросите на генетиката и селекцията при птиците (около 19%), репродуктивните и възпроизводителни способности на птиците и ембрионалното им развитие (около 11%). Посоченият до тук анализ на представените от доц. Облакова публикации показва, че кандидатът по конкурса за професор демонстрира отлична осведоменост по актуалните проблеми на отрасъла и се старее да даде адекватни и точни решения на тях.

Доц. Облакова е съавтор на публикации в едно актуално направление, свързано с изучаване и оценка на стреса и благополучието на птиците (9% от публикациите). Научните публикации в това направление третират важна за практиката тематика. Предпазването на птиците от стрес е един от изключително важните приоритети на ЕС, който намира отражение в няколко директиви и регламенти.

Много добра представа за прегледност на документацията дава отделното представяне на списъка като публикации, отпечатани в списания с импакт фактор или импакт ранг, публикации, отпечатани в международни и в български научни списания и публикации, отпечатани в сборници от научни конференции. От представената документация се вижда, че 9 от разработките, в които доц. Облакова е съавтор (14% от публикациите, подлежащи на оценка по настоящия конкурс) са отпечатани в престижни международни списания с импакт фактор и/или импакт ранг. Общият импакт фактор от тези публикации е 7,4, а импакт ранг – 1,57, с което кандидатът надвишава изискванията по чл. 93 ал. 3.

Основните приноси на кандидата към птицевъдната наука могат да бъдат групирани по следния начин:

- в областта на селекцията:
 - направена е цялостна оценка на линиите кокошки от Националния генофонд по основните количествени и качествени признаци с цел най-ефективното им използване при създаване на нови линии (трудове 2, 27, 28, 34, 35 и 49);
 - проучено е влиянието на половосвързания ген *dw* върху основни продуктивни признаци (труд 45), а също така е установена честотата на алелите в локуса *K*, влияещи върху скоростта на оперяване на птиците (трудове 33 и 36). Разработките в тази насока разкриват възможност в първия случай за създаване на изходни майчини родителски форми за получаване на цветни бавнорастящи пилета бройлери, а във втория – за създаване на изходни родителски форми за получаване на аутосексингово потомство по скорост на оперяване.

- установени са екстериорните параметри при пуйките от генофонда, като са установени корелационните зависимости между екстериорните измерения и живата маса (3, 4, 5, 6, 9 и 10);
- в областта на репродукцията:
 - проучени са морфологичните качества на яйцата (стокови и разплодни), както и възпроизводителните способности на линиите кокошки и пуйки от генофонда (7, 8, 11, 12, 13, 14, 16, 25, 29, 30, 31, 32, 59);
- в областта на храненето на птиците:
 - направена е оценка на ефекта от използването на някои отпадъчни продукти в храненето на птиците, като е установено, че те успешно могат да заместят скъпите протеинови източници (трудове 23, 24, 44);
 - установен е положителен ефект върху продуктивността на пилета бройлери при използването растителното масло Рюманол МЛ като енергиен източник (труд 54) и на мидено брашно като естествен източник на калций за кокошки носачки (труд 50);
- подобряване на комфорта и благополучието на птиците:
 - проучено е влиянието на топлинния стрес и възможностите за намаляване на отрицателния му ефект върху възрастни пуйки (трудове 18, 21) и подрастващи пуйчета бройлери (труд 22);
 - установено е влиянието на различните системи на отглеждане на кокошките върху тяхното благополучие (труд 26).

Критични бележки към представянето на научните публикации:

В списъка на публикациите, които кандидатът представя по конкурса за „Професор“, труд №39 съдържа техническа неточност. Една част от авторския колектив е изписана на кирилица, а две от имената са на латиница.

Представените като научно-популярни 5 статии по своята същност и оформление са качествени и с висока научна стойност публикации. Самият факт, че те са представени първо като доклади пред най-големия в България птицевъден форум, а след това са публикувани в пълен текст в единственото по рода си специализирано браншово списание „Птицевъдство“ ги прави актуални и достъпни не само за научната общност, но и за практиците в бранша. Лично аз приемам и оценявам тези 5 публикации като **научни**.

Цитирания на научните трудове: От приведения списък с цитиранията се вижда, че 38% от научната продукция на доц. Облакова е била оценена в 138 позовавания от други автори, като 19 от трудовете са били цитирани 38 пъти в международни списания с IF или SJR. Сумарно индексът на цитиранията е равен на $IF=22.72$ и $SJR=17.79$, което е доказателство за стойността на научната продукция на доц. Облакова. Тук трябва да се подчертае и фактът, че при разработването на дисертационните си трудове 25 автора са се позовали на 21 от разработките на кандидата. Приведените доказателства са показателни за интереса, както на нашите, така и на чуждите изследователи към научната продукция на доц. д-р Магдалена Георгиева Облакова.

Друга дейност: Освен научно изследователската дейност кандидатът по конкурса доц. д-р Магдалена Облакова изпълнява и длъжността заместник-директор на ЗИ град Стара Загора. От 2007 г. до настоящия момент е член на Научен съвет на ЗИ. Член е на СУБ, като през периода 2013-2016 г. е заместник-председател на клона в Стара Загора. Член е на управителния съвет на Развъдната асоциация по птицевъдство и на контролния съвет на Продуктовия борд за яйца, птиче и заешко месо. Многократно е била назначавана за член на Научно жури в процедури за придобиване на различни научни степени или звания.

Доц. Облакова е била ръководител на 1 успешно защитил докторант и е научен ръководител на още двама, зачислени в „Докторантура“ млади научни сътрудници.

Наред с научно-изследователската дейност доц. Облакова взема участие в няколко проекта и програми като координатор и лектор, по които е реализирала над 330 часа аудиторна заетост.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представената по конкурса научна продукция е значителна по обем, и съдържание. Тя е актуална и със значими научно-практически приноси. Представената документация по конкурса за „Професор“ по професионално направление 6.3. Животновъдство и научна специалност 04.02.01. „Развъждане на селскостопанските животни, биология и биотехника на размножаването“, обявен в ДВ бр. 59/21.07.2017 г. отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на правилника за прилагането му в ССА.

Изложените в становището факти и направените анализи ми дават основание да дам **ВИСОКА** оценка и убедено да препоръчам на **УВАЖАЕМОТО НАУЧНО ЖУРИ**, назначено със Заповед №НП-07-58 на Председателя на ССА от 02.10.2017 г., **ДА ИЗБЕРЕ** доц. д-р Магдалена Георгиева Облакова за **ПРОФЕСОР**.

06.11.2017 г.
Стара Загора

Изготвил становището:.....
/проф. дн Атанас Генчев/